

Til: KHMs styre

Fra: Museumsdirektøren

Dato: 13.09.17

Sak: S 23/17

Hovedsaker for Kulturhistorisk museums styre i 2018

Bakgrunn

Kulturhistorisk museum legger stor vekt på å skape et tydelig og forutsigbart rammeverk for driften av museet. Det foreligger et overordnet strategisk planverk med varighet til 2020; *Strategi 2020, Forsknings- og utstillingsstrategisk plan, Kompetanse- og rekrutteringsplan* samt ny *årsplansmal*. Kulturhistorisk museums styre har vært involvert i og behandlet alle strategiske planer og har således gitt overordnede føringer for driften og utviklingen av museet.

Det strategiske planarbeidet ble fullført våren 2016. Revideringen av årsplansmalen hadde til hensikt å sikre en nær sammenheng mellom overordnede strategiske mål og konkrete årsplanstiltak. For å konkretisere styrets oppfølging av det strategiske planverket, ble det fra høsten 2016 besluttet at styret årlig skulle vedta saker og tema som skulle gis et særlig fokus av styret (*S 26/6 Hovedsaker for Kulturhistorisk museums styre i perioden 2016 til 2017*). Disse hovedsakene skulle også være strukturerende for museets arbeid med årsplanen for kommende periode.

Hovedsaker for Kulturhistorisk museums styre i perioden 2016-2017

Etter styrets behandling av hovedsaker for 2016-2017 (S 26/6), ble følgende punkter nedfelt i KHMs *Årsplan 2017-2019*;

- 1) Vikingtidsmuseet - prosjekt nybygg, Saving Oseberg, vikingtidsforskning, økt formidlingsvirksomhet, styrket kommunikasjonsfokus
- 2) Strategisk forskningsutvikling- EU-prosjekter, Horizon 2020
- 3) Globalt samlingsansvar - repatriering, digitalisering og internasjonalisering
- 4) Kommunikasjon og digitale media - kommunikasjonsstrategi, sosiale media, nettsatsing
- 5) Tullinløkka - visjonen for området, fornying av utstillinger i Historisk museum, skoletilbud og publikumsarrangementer
- 6) Nye lokaler Økern – flytting, magasinutvikling, Revita-oppfølging, revisjon middelaldersamlingen
- 7) Evaluering av organisasjonsmodell som oppfølging av Funksjonsanalysen
- 8) KHMs finansieringsmodell – dialog med UiO sentralt om utvikling av en langsiktig, bærekraftig finansieringsmodell

Flere av disse sakene er aktuelle for videreføring (1,2,3 og 5), ett punkt kan avgrenses og konkretiseres (4), mens tre kan utgå (6, 7 og 8). Det vil nedenfor bli gitt en kort redegjørelse for status i de tre hovedsakene som utgår.

Når det gjelder pkt. 7, er prosess for evalueringen av organisasjonsmodellen forelagt styret og det er inngått kontrakt med ekstern konsulent. Evalueringen gjennomføres høsten 2017. Resultatet vil bli forelagt styret i begynnelsen av 2018. Styret vil i tillegg bli forelagt en egen sak på oppfølging og eventuelle konsekvenser av evalueringen i løpet av første semester 2018.

KHMs økonomiske situasjon er vesentlig endret i løpet av de siste to årene. Vi har en stabil, høy inntekt og god kontroll på kostnadssiden. Samtidig må det påpekes at museets økonomiske situasjon, der en stadig større andel av budsjettet er basert på inntekter fra museumsdriften og turist-markedet, er mer sårbar for globale konjunktursvingninger enn noen gang. Museet har på denne bakgrunn fått klare signaler fra universitetsledelsen om at UiO vil ta ansvar for å sikre museets økonomi ved dramatiske fall i det eksterne inntektsgrunnlaget. Museet har også fått aksept fra universitetsledelsen til å avsette det årlige mindreforbruket til interne prosjekter, spesielt knyttet til fornying av utstillingene. På dette grunnlag mener museumsledelsen av *pkt 8. KHMs finansieringsmodell* kan utgå som hovedsak for styret i kommende periode.

Når det gjelder pkt. 6 *Nye lokaler Økern*, har styret allerede vært involvert i viktige beslutningsprosesser. Samtlige lokaler på Økern vil bli ferdigstilt i løpet av 2017. Ansatte knyttet til arkeologiske utgravningsprosjekter er allerede på plass i lokalene og på nyåret vil konserveringsseksjonen flytte inn. Kontrakten for magasinbygget på Økern utløper i 2029. Erfaringer fra prosessen med etableringen av Økern tilsier at arbeidet med planene for nytt magasinbygg fra 2029 må starte opp i løpet av kommende årsplanperiode (2018-2020). Museumsledelsen vil følelig komme tilbake til saken senest høst 2019.

Museet vil de nærmest årene måtte prioritere vesentlige ressurser til flytting og revisjon av de arkeologiske samlingene fra Historisk museum til Økern. Revita-prosjektet utløper i 2020 og det er vanskelig å se for seg en videreføring av denne bevilgningen fra UiO. Bevilgningen til Revita for de tre siste årene vil heller ikke kunne dekke årlige revisjonskostnader. Denne saken vil bli fremlagt for styret i høst som en integrert del av museets langtidsbudsjett (2018-2021) og årsplan (2018-2020).

Revidert liste (med kommentarer) over hovedsaker for 2018 følger nedenfor.

Hovedsaker for Kulturhistorisk museums styre i 2018

Forslag til hovedsaker for styrets arbeid i 2018;

1) Vikingtidsmuseet - prosjekt nybygg, kommunikasjonsstrategi, finansiering av nye utstillinger, Saving Oseberg og vikingtidforskning

Punktet foreslås videreført. KHMs styre er allerede involvert i byggeplanene, Saving Oseberg og styrket formidlingsvirksomhet på Vikingtid. Styret vedtok mandat for KHMs prosjektprogram for det nye vikingtidsmuseet på sitt møte i mars 2016. Styret holdes løpende orientert om arbeidet i prosjektet gjennom faste rapporter, og vil behandle prosjektets ulike grunnlagsdokumenter ved viktige milepæler.

Museet vil i gjeldene periode legge fram en tydelig kommunikasjonsstrategi (se også pkt. 4).

Styret vil også bli forelagt planer for vikingtidforskningen (se også pkt. 2). Dette er ytterligere aktualisert etter at evalueringen av humanistisk forskning (HUMEVAL) ble lagt fram av Norges forskningsråd i juni 2017 (Evaluation of the Humanities in Norway).

Vurderingen av Kulturhistorisk museum er strålende og vikingtidforskningen omtales som eksellent. Museet anbefales å legge til rette for videre arbeid med søknad om et Senter for fremragende forskning (SFF) på vikingtid.

Finansieringen av utstillingsprosjektet for det nye museet vil være en viktig sak for styret i 2017/18. Saken vil bli lagt frem for styret allerede i september 2017.

2) Strategisk forskningsutvikling- EU-prosjekter, Horizon 2020 og HUMEVAL

KHM vil i 2018 legge frem en plan for prosjektutvikling og prosjektsøknader rettet mot EU og NFR for alle fagområder ved museet. En slik plan må også omfatte prinsipielle føringer for en oppfølging av HUMEVAL. I HUMEVAL blir Kulturhistorisk museum beskrevet som det ledende forskningsmiljøet innen arkeologisk forskning i Norge.

3) Globalt samlingsansvar - repatriering, digitalisering og internasjonalisering

Punktet foreslås videreført. KHMs styre har allerede vært informert om flere tilbakeføringssaker. Feltet favner imidlertid langt videre.

Museets ønsker å aktivisere samlingene, ved å relatere dem til opprinnessamfunns geografi, historie og kulturer. Muset har også et delegert samfunnsansvar knyttet til kulturminnekriminalitet og ulovlig omsetning av gjenstander. I tråd med dette har KHM tilbakeført ulovlig innførte gjenstander, menneskelige levninger fra egne samlinger og gjenstander ønsket utlevert av urfolk og andre minoriteter. Den pågående repatrieringen av halvparten av den samiske samlingen, er et eksempel på dette. Digital repatriering er både et alternativ og et kompletterende tiltak til fysisk tilbakeføring. KHM utforsker potensiale ved digitale tilbakeføringer i samarbeid med kjente institusjoner som Cambridge MAA og Nationalmuseet i Danmark som skal etablere ny kommunikasjon med opprinnessamfunn. Digitalisering av kulturarv er et sentralt tema i EUs forsikringsportefølje og denne virksomheten er fremhevet av ICOM. Tiltaket åpner for bredt samarbeid mellom seksjonene og særlig med museets DIGDOK gruppe, som i 2017 har fått innvilget et stort infrastrukturprosjekt gjennom NFR. Samlet er dette en mangfoldig og omfattende sak for museet, som vil legges fram for styret i gjeldende periode.

4) Kommunikasjonsstrategi

Punktet foreslås spisset til utarbeidingen av en kommunikasjonsstrategi. Museet har i 2017 styrket fagfeltet med 2 stillinger, en kommunikasjonsansvarlig og en markeds- og arrangementsansvarlig. En sentral oppgave for museet i kommende periode vil være å utarbeide en overordnet strategi. Museumsledelsen anbefaler at eksterne konsulenter knyttes til arbeidet. Overordnede dokumenter framlegges for styret i gjeldende periode.

5) Tullinløkka - visjonen for området, renovering av Historisk museum, fornying av utstillinger i Historisk museum, skoletilbud og publikumsarrangementer

Punktet foreslås videreført. Styret er løpende orientert om UiOs arbeid med Tullinløkka. Museets arealbehov i sentrum i henhold til tre-lokasjonsmodellen må sikres politisk forankring også i kommende Regjering. Helhetlige planer for utvikling av Historisk museum er presentert for styret, og vil følges opp med nye policydokumenter. En særskilt utfordring er knyttet til nye planer for renovering av bygningen, i første omgang fasade og tak. Styret vil bli forelagt en egen sak om dette så snart fremdrift og implikasjoner er avklart.

6) Samfunnsverdien av KHMs arbeid – gjennomføre en analyse i 2018 av samfunnsverdien av museets virksomhet.

Styret bør vurdere om det skal gjennomføres en analyse av samfunnsverdien av museets virksomhet. Hva er den samfunnsøkonomiske gevinsten i vår virksomhet? Hva er samfunnsnyttene? Hva er museets bidrag til verdiskapningen i samfunnet? Dette er sentrale tema på dagens politiske agenda, følgelig bør museet ha en reflektert og avklart mening om saksfeltet. Ikke minst vil en klar argumentasjon på dette feltet være avgjørende for museets

byggeplaner og ønske om arealutvidelser i sentrum. Museumsledelsen foreslås at en eventuell analyse gjennomføres av ekstern utreder.

Forslag til vedtak

KHMs styre slutter seg til de framlagte syv hovedprioriteringene for styrets arbeid i perioden 2017-2018 og ber administrasjonen utarbeide en framdriftsplan for behandling av sakene.